

כל יום אנו רואים אותו, כל יום הוא בא מחדש, אנו מודים לקב"ה על כך שיצר אותו - "אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו במהרה לאורו, ברוך אתה ה' יוצר המאורות". הזריחה המדהימה פותחת את יומנו, גורמת לנו להתרגש כל יום מחדש, ומביאה יחד עימה את האור.

האור, האור, האור... הרי כל יום הוא בא ובסוף היום הוא הולך! אנו חיים איתו כבר 5770 שנים! מדוע אנו כל כך מתרגשים ממנו?

טבע האדם הוא שכאשר חל שינוי - הוא מתרגש ומתפעל. לדוגמה, כשרואה נוף נפלא מאין כמוהו - "מה רבו מעשיך ה' פלם בחכמה עשית!" אי אפשר להישאר אדיש לזה. לעומת זאת, אם אותו אדם בדיוק יראה את אותו הנוף כל יום - אחרי כמה זמן, בין אם זה כמה ימים, בין אם זה כמה שבועות, בין אם זה כמה חודשים ובין אם זה כמה שנים, הוא יפסיק להתפעל מהנוף המדהים שכל כך התפעל ממנו בתחילה, ויקבל אותו בתור מציאות קיימת, שגרתית ותו לא.

על כן עלינו להבין כי האור אינו דבר שגרתית, גם אם הוא קיים כבר מעל 5000 שנה, והוא אינו 'סתם' דבר שיש לו תפקיד פשוט ומינימלי בעולם.

האור הינו דבר מיוחד במינו, וכבר בבריאתו נאמר (בראשית א, ג - ד):

וַיֵּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. וַיִּרְא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב וַיְבַדֵּל אֱלֹקִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וּכְתַב הַרְמַב"ן עַל פְּסוּק ג': "ולכן אמר הכתוב, כי כשברא חומר השמים - אמר שיהיה מן החומר ההוא **דבר מזהיר**, קראו **אור**".

אנו רואים כי האור הוא דבר "מזהיר" - משהו מיוחד. כנראה אין זה דבר רגיל ושגרתית אלא משהו מעל הדברים החומרניים הרגילים.

ישנו מדרש המספר על האור שנברא בששת ימי בראשית, וכך אומרת הגמרא (חגיגה י"ב ע"א, וכן הביא רש"י בפסוק ד'): ע"א, וכן הביא רש"י בפסוק ד):

דאמר רבי אלעזר: אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו (כלומר, נמצא במצב של הכרת כל האמת בעולם¹) כיון שנסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים (ואין הם ראויים לאור נפלא זה) עמד וגנוז... ולמי גנוז? לצדיקים לעתיד לבא... כיון שראה אור שגנוז לצדיקים שמח שנאמר אור צדיקים ישמח.

ממדרש זה אנו רואים כי מה שבחר הקב"ה לגנוז לצדיקים הינו "**האור הגנוז**" - האור! אם כן, אנו רואים כי יש באור משהו מיוחד במינו. ולמרות שלא מדובר על כל סוגי האור, אלא רק על האור הגנוז - יש בסמליות הזו משהו שמשותף לכל סוגי האור.²

1. על פי ביאור 'שמחת מרדכי', מסילת ישרים בהוצאת פלדהיים.

2. על פי רוב, האור נתפס בתור דבר חיובי, והחושך בתור דבר שלילי. ה"אור" מסמל זוהר, טוב, טוהר וכו', ולעומתו ה"חושך" מסמל רוע וכו'. ביום האדם פעיל ואילו בלילה אין פעילות בעולם. הלילה הוא זמן של סכנות. ניתן לראות זאת גם במכות מצרים, אחת המכות הייתה מכת חושך, וכמובן שאם החושך לא היה דבר שלילי - מכה זו לא הייתה נכללת בתוך מכות מצרים.

אחד הדברים בהם השתבח האור הגנוז, ואולי אף האור בכלל, הוא כפי שכותב בעל ה'בים דרך' (הרב יעקב ישראל לוגאסי) בספר במדבר (פרשת נשא א' סט, מקנייני התורה):
 בתחילה בתי מדרש דומים לבתי אסורים המתישים את לומדיהם, בתחילה הלומד דברי תורה מרגיש טעם מר וקשה בהם, השורות השחורות משחירות את עיניו. אולם לאחר שעמל בהם וממשמש בהם זוכה להגיע לעונג העצום המונח מתחת אותם שורות שחורות, וזוכה ומתגלה לו **האור הגנוז** בתוכם, וכדברי חז"ל: כשברא הקב"ה את האור בששת ימי בראשית היה אדם רואה בו מסוף העולם ועד סופו, וכשראה שאין הרשעים ראויים להנות מאורו - **גנוז בתוך התורה**, ומתגלה אור ערב ומתוק זה לעמלי תורה.

יוצא מפה דבר עצום! למרות העובדה שהקב"ה גנו את האור לצדיקים לעתיד לבוא, האור הגנוז מסתתר לו בתוך עומקה של התורה. כל אחד שלומד תורה מתוך עמל זוכה ליהנות מזיו האור הגנוז! אפילו אני, אפילו אתה.
 למרות שכבר בתחילת לימודינו מתחיל הקושי, וכדבריו: "בתחילה בתי מדרש דומים לבתי אסורים המתישים את לומדיהם..." ככל שעובר הזמן אנו נעשים יותר ויותר מחוברים ללימוד התורה.
 אפילו אם לא נהיינו מחוברים לגמרי, ככל שנתמיד לעמול בדברי התורה - נזכה "להגיע לעונג העצום... וזוכה ומתגלה לו **האור הגנוז** בתוכם".
 האור (האור הגנוז בפרט, אך גם האור בכלל) מלמדנו דבר חשוב ביותר. הוא מסמל את תחושת העונג שאדם חווה בלימוד התורה מתוך עמל! אם יעמול בתורה, ירגיש אחר כך את הענוג מ"האור הגנוז" הגנוז בתורה - ועל ידי כך יבוא לידי חיבור לתורה ולקב"ה מתוך שמחה.

ואיך כל זה קשור לחנוכה?

אנו יודעים כי אחד הסימנים הבולטים ביותר של חג החנוכה הוא האור הבוקע מהחנוכה. כולם מכירים את השורה מהפיוט המפורסם - "ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד" - הנרות הללו של החנוכה, נרות קודש הן. אבל מדוע הן קודש?
 הסיבה הפשוטה היא כיון שהנרות הללו משמשות למצוות הדלקת נרות חנוכה, ולכן אין לעשות שימוש של חול בדבר המשמש לקודש.

אך אולי יש טעם אחר לדבר.

הרמב"ם בהלכות חנוכה (פ"ג ה"א) מדגיש שהגזירות היו לביטול הדת - "ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות". וכך אנו אומרים בתפילת 'על הניסים': "בימי מתיתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי כשעמדה מלכות יוון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך...".

הזכרנו קודם שהאור הגנוז בתורתנו הקדושה. לפי זה, יכול להיות שלאור הבוקע מנרות החנוכה יש משמעות עמוקה. מטרתו להזכיר לנו כי ניצלנו מאיבודת של התורה בזמן גזירות אנטיוכוס, ולהזכיר לנו כי אנו צריכים להתחזק בלימוד ובעיסוק בתורה - וממילא נזכה ליהנות מהאור האמיתי, אורה של התורה.